



UTBILDNINGSVETENSKAPLIGA FAKULTETSKANSLIET

Utbildningsvetenskapliga fakultetskansliet

Anders Larsson

Utbildningshandläggare

anders.e.larsson@gu.se

Utbildningsdepartementet

Göteborgs universitets remissvar på betänkandet På språklig grund (SOU 2025:9)

Göteborgs universitet vill ta tillfället i akt att betona behovet av övergripande analyser i relation till att ett stort antal utredningar som rör skola och lärarprofession genomförs samtidigt. Förslagen kan komma att medföra genomgripande förändringar av hela skolväsendet och kräver därför en övergripande analys av de samlade konsekvenserna för både elever och lärare. Det är elevernas möjligheter till lärande som ska stå i centrum och de tänkta förändringarna måste beaktas samlat med detta i fokus. Det är även av betydelse att eventuella förändringar som en följd av utredningarna ges rimlig tid för implementering.

Sammanfattning

Göteborgs universitet har tagit del av betänkandet *På språklig grund* (SOU 2025:9) och välkomnar den övergripande ambitionen att förbättra villkoren för flerspråkiga elevers språkutveckling och kunskapsinhämtning i svensk skola. Vi instämmer i de förslag som avser utveckla undervisningen i svenska som andraspråk samt att säkerställa en likvärdig och kvalitetssäkrad modersmålsundervisning. Göteborgs universitet vill emellertid framföra följande synpunkter och förslag till vidare överväganden:

Övergripande synpunkter

Organisering och gruppindelning

I utredningen föreslås kursplaner för nybörjare som kan användas "oavsett ålder", men utan att närmare problematisera risker med detta (s.163ff). Göteborgs universitet menar att utredningen behöver förtydliga hur undervisningen i grundläggande svenska som andraspråk ska organiseras på klassrums-, skol- och kommunnivå. Det bör särskilt framgå att undervisning i svenska, svenska som andraspråk (SVA) och grundläggande SVA inte bör ske i kombinerade åldersgrupper, annat än i undantagsfall. Vidare anser Göteborgs universitet att principen om åldersoberoende gruppindelning bör problematiseras. Hänsyn måste i högre

utsträckning tas till elevers tidigare skolbakgrund, förkunskaper och kognitiva utvecklingsnivåer för att säkerställa en pedagogiskt hållbar undervisning

Kartläggning och undervisningskvalitet

Göteborgs universitet ser positivt på förslaget om ett nationellt kartläggningsmaterial för bedömning av behov av SVA (s. 183). En förutsättning för att ett sådant material blir användbart är dock att skolor har tillgång till behöriga och legitimerade SVA-lärare med kompetens att genomföra och tolka dessa kartläggningar. Utredningen konstaterar dock att enbart ca 50 procent av lärarna i grundskola och gymnasieskola idag är behöriga inom SVA (s. 127). Göteborgs universitet vill därför betona vikten av att stärka förutsättningarna för att utbilda fler legitimerade lärare i svenska som andraspråk.

Göteborgs universitet vill vidare betona vikten av att elever i grundläggande SVA får kartläggning av kunskaper i övriga ämnen samt undervisning i dessa redan från ett tidigt skede.

Lärarytbildning och behörighetskrav

Det råder i dag stor brist på behöriga SVA-lärare, vilket också konstateras av utredningen (se ovan). Göteborgs universitet stödjer därför förslaget om en nationell satsning på att utbilda fler legitimerade lärare i svenska som andraspråk. Därutöver föreslår Göteborgs universitet att ämneslärarytbildningen i SVA, likt som för ämnet Svenska bör omfatta som lägst 90 högskolepoäng inom inriktning 7-9 och minst 120 högskolepoäng inom inriktning mot gymnasieskolan.

Lärarytbildningens innehåll

Utredningen behandlar lärarkompetens för flerspråkig undervisning på s. 127, där behov av vidareutbildning inom språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt behandlas.

Göteborgs universitet ställer sig bakom utredningens bedömning att det finns ett tydligt behov av att arbeta med språk- och kunskapsutvecklande innehåll såväl i lärarytbildning som i lärarfortbildning. Göteborgs universitet menar därutöver att alla ämnen bör fördjupas i frågor om flerspråkighet och andraspråksutveckling. En starkt förståelse för sambandet mellan språk- och ämnesutveckling är en förutsättning för att skapa en inkluderande undervisning i alla skolämnen.

Göteborgs universitet föreslår därför att förslagen om att inkludera innehåll avseende inkludering av andraspråksutveckling samt om språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt inom den utbildningsvetenskapliga kärnan, kompletteras med motsvarande krav på de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna.

Forskning och uppföljning om modersmålsundervisningens effekter

Utredningen betonar på behovet av fortsatt och förbättrad forskning och uppföljning för att möjliggöra uppföljning och utvärdering av modersmålsundervisningens effekter (s. 297–309). Göteborgs universitet tillstyrker det identifierade behovet av fortsatt och fördjupad forskning om modersmålets betydelse för identitetsutveckling, kunskapsinhämtning och

andraspråksinlärning. Universitetet stödjer därför utredningens slutsats om behovet av utökade möjligheter till uppföljning och statistikinsamling om modersmålsundervisningen, med beaktande av integritets- och rättighetsperspektiv.

Med vänliga hälsningar

Christina Osbeck, dekan, Utbildningsvetenskapliga fakulteten